

Handläggare:
Jan Vikenheim

Landstingsstyrelsen

Remiss: Utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående m.m.

Socialdepartementets dnr S2009/1785/ST

Ärendet

Socialdepartementet har inbjudit Stockholms läns landsting att lämna synpunkter på den av Socialstyrelsen på departementets uppdrag genomförda utredningen med förslag angående utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående.

En ny lag om utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående m.m. föreslås. Förslaget överensstämmer, såväl språkligt som innehållsmässigt, med enbart de av omständigheterna nödvändiga skillnaderna, i allt väsentligt med *lagen (2007:606) om utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m.*

Socialstyrelsen föreslår dessutom vissa ändringar i förordningen (2007:748) om utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m., sekretesslagen (1980:100), lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten samt i förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att lämna yttrande till socialdepartementet i enlighet med förvaltningens synpunkter i detta tjänsteutlåtande

Bilagor:

Socialstyrelsens sammanfattning av utredningen om utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående m.m.
Förslaget till lag om utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående m.m.
Förvaltningens lagförslag

Förvaltningens synpunkter

Bakgrund

Sedan den 1 januari 2008 gäller lagen (2007:606) om utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m. (LuB). Förvaltningen ansåg i sitt remissvar den 10 juni 2006 (LS 0609-1579) att förslaget om utredningar angående barn var ett viktigt komplement till de regler som fanns för att stärka skyddet för barn som far illa och att en utredning på ett betydelsefullt sätt kunde bidra till att en utredning görs i det enskilda fallet liksom att det förebyggande arbete i likartade situationer utvecklas.

I Socialstyrelsens nu genomförda utredning saknas redogörelse för vilka resultat som uppnåtts till följd av införandet av den gällande lagen angående utredningar avseende barn som avlidit till följd av brott har haft. Detta kan naturligtvis bero på att lagen varit i kraft förhållandevis kort tid. Det enda som anges är att Socialstyrelsen avdelat en person för att på halvtid göra de aktuella utredningarna. För ställningstagande till det ny framlagda förslaget hade det naturligtvis varit av värde att veta om lagen om utredning av barns dödsfall medfört bättre kunskap och förslag till åtgärder samt om Socialstyrelsens utredningar haft en positiv eller negativ inverkan på andra aktörers agerande.

Förvaltningen menar trots det sagda att det inte finns anledning att göra en annan principiell bedömning när det gäller förslaget om utredningar angående kvinnor än den tidigare beträffande barn. Det är viktigt att dra lärdomar för att kunna stärka skyddet och samhällets insatser även för utsatta kvinnor.

Socialstyrelsens uppdrag var begränsat till brott mot kvinnor. Förvaltningen anser att det finns skäl att påtala att det kan finnas behov av att utreda dödsfall till följd av brott mellan närstående könsneutralt, dvs. även kvinnors våld mot närstående män och våld mellan närstående av samma kön.

Konsekvenser för landstinget

För landstingens del skulle en lag med förslaget innehåll innebära en viss ytterligare arbetsinsats som inskränker sig till att enheter inom hälso- och sjukvården skulle komma att få ta ställning till utlämnande av handlingar och uppgifter i ytterligare ett antal fall.

Lagförslaget

Det finns enligt Socialstyrelsen goda skäl att införliva den föreslagna verksamheten, dvs. utredning beträffande kvinnor som avlidit till följd av brott, i den verksamhet som regleras av LuB. Socialstyrelsen bedömer också att den lag som reglerar utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående m.m. i så hög grad som möjligt bör likna LuB. I och med det blir de resonemang som förts i motiven till LuB utgångspunkten för den lagtekniska bedömningen även av detta system. I stort sett kan, enligt Socialstyrelsen, samma principiella avvägningar göras här. Därmed kan även principiellt samma formuleringar användas.

Förvaltningens lagförslag

Med tanke på att det lagförslag som lämnats således till största delen och i delar ordagrant överensstämmer med lagtexten i LuB borde det enligt förvaltningen vara enklare att ändra namn på LuB och att i den lagen föra in även de kompletterande bestämmelser som föreslås av Socialstyrelsen, till en *lag om utredningar avseende barn som har avlidit till följd av brott och kvinnor som har avlidit till följd av brott begångna av närstående m.m.* än att tillskapa en ny lag.

En ny lag av detta slag skulle principiellt kunna formuleras i enlighet med förvaltningens förslag som bifogas detta tjänsteutlåtande. I detta har de delar som är hämtade ur Socialstyrelsens förslag till separat lagtext markerats genom understrykningar. Även övriga ändringsförslag har markerats på detta sätt.

Utredningsmyndighet

Förvaltningen har inget att invända mot att Socialstyrelsen är utredningsmyndighet även för de tillkommande utredningarna.

Några begrepp och beteckningar

I utredningen förs vissa resonemang kring ett par begrepp och beteckningar.

Förvaltningen tillstyrker att begreppet *närstående* används i stället för *i nära relation*.

I utredningen diskuteras valet mellan orden *i anledning av* och *med anledning av* brott. Förvaltningen föreslår istället att man använder orden *till följd av brott* i såväl lagens rubrik som i 1 §.

Förvaltningen delar Socialstyrelsens mening att begreppet *nackdel* vore bättre i 8 § än det i LuB använda *men*. Ett annat alternativ, det finns flera, vore enligt förvaltningen *negativa effekter*.

Undantaget för familjerådgivningen

Socialstyrelsen accepterar utan närmare diskussion att uppgiftsskyldighet inte ska finnas för familjerådgivningen på det sätt som anges i LuB. De skäl som anfördes för detta i prop. 2006/07:108 s 37 var bl.a. följande

Konsekvenserna av att inte införa en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för familjerådgivningen, är att det inte blir möjligt för utredningsmyndigheten att få uppgifter om vad som framkommit där. Vid en bedömning av frågan om uppgiftsskyldighet även skall gälla för familjerådgivningen måste dock beaktas att det [finns] risk för att enskilda avstår från att söka stöd hos familjerådgivningen på grund av att de oroar sig för att de uppgifter som lämnats där även kan komma att lämnas till annan. Det är angeläget att värna den särskilda förtroendesituation som föreligger inom rådgivningen och i möjligaste mån respektera enskildas intresse av att det som framförts om privatlivet inom familjen inte förs vidare annat än i vissa särskilda fall.

Förvaltningen noterar de problem som en uppgiftsskyldighet skulle kunna medföra och det faktum att absolut sekretess råder för uppgifter inom familjerådgivningen. Det framgår dock inte klart i utredningen vems integritet som avses skyddas genom det föreslagna undantaget. Är det den efterlevande eventuelle brottslingen eller är det avlidna barnets eller den avlidna kvinnans integritet som avses skyddas eller någon annans? Frågan bör enligt förvaltningen analyseras närmare och en förnyad och tydligare intresseavvägning bedömas och redovisas i ljuset av en sådan analys.

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför inga konsekvenser för miljön.

Anders Nyström
T.f. landstingsdirektör

Jan Vikenheim
T.f. chefsjurist